

БЕЗПЕКА ЗАСОБІВ ПОБУТОВОЇ ХІМІЇ ДЛЯ ЛЮДИНИ ТА ПРИРОДИ

Довбня Андрій Іванович,
здобувач вищої освіти IV курсу, 13smg07@gmail.com
Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

Авдєєва Ольга Юрїївна,
доктор філософії з галузі Освіта/ Педагогіка,
доцент (б.в.з.) кафедри хімії, avdeeva8909@gmail.com
Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

Питання безпеки людини й інших живих організмів у всіх сферах побутової діяльності є надзвичайно складним і актуальним. Адже проблема захисту людей від небезпек з'явилася від початку їх існування на Землі. З моменту зародження цивілізації турбота про безпеку один одного виникла після того, як з'явилося усвідомлення важливості необхідних знань, умінь і технологій, пов'язаних із ризиками для здоров'я.

Засоби побутової хімії є важливим досягненням сучасної цивілізації. Побутові хімікати значно спрощують і зменшують зусилля, скорочують час, який витрачається на прибирання будинків, автомобілів, офісних приміщень; знешкодження шкідників, дезінфекцію тощо. Однак, сучасне життя сповнене й багатьох шкідливих факторів, як хімічних, так і фізичних, біологічних, фізико-хімічних, які часто негативно впливають на здоров'я населення та всіх живих організмів у природі. Тому важливо, щоб кожна людина знала, як ідентифікувати шкідливі побутові засоби, які використовує в повсякденному житті та могла вчасно вжити необхідних та ефективних заходів захисту від них.

Більшість сучасних товарів побутової хімії виділяють забруднюючі речовини в атмосферу, їх використання визнано потенційно шкідливим для здоров'я людини, особливо в невеликих приміщеннях, тому важливим є дотримання вимог, які наведені в Технічному регламенті мийних засобів, затвердженому Постановою КМУ від 20.08.2008 року № 717.

За ступенем небезпеки побутові хімікати умовно можна розділити на чотири групи: безпечні, вогненебезпечні, отруйні та побутові хімікати, які проявляють певну небезпеку. Тому важливим є питання необхідності дотримання правил техніки безпеки при використанні засобів побутової хімії, включаючи зберігання подалі від дітей, використання захисного одягу та аксесуарів при роботі з ними, обережне поводження при схильності цих речовин до випаровування, зберігання подалі від харчових продуктів і в щільно зачинених ємностях, використання лише за призначенням з дотриманням рекомендацій, що зазначені в інструкції тощо [1].

Багато засобів для прибирання будинку містять хімічні речовини, які можуть бути шкідливими для здоров'я, викликати опіки, ушкодження органів, алергічні реакції тощо. До складу засобів для прання та відбілювання входять розчини лугів, а засоби для миття віконного скла, умивальників, унітазів містять розчин аміаку, який уражає слизові оболонки очей і дихальних шляхів. Предмети особистої гігієни містять значний спектр летких речовин твердих часток. До складу багатьох лаків та фарб входять нітросполуки, які шкідливо впливають, зокрема, на печінку. Крім того, деякі засоби побутової хімії містять органічні та неорганічні кислоти (мурашину, хлоридну), поверхнево-активні речовини, фосфати, синтетичні віддушки, які згубно діють на живі організми. Препарати, які використовуються як засоби боротьби з побутовими шкідниками містять диметилфталат, який в організмі має здатність перетворюватися в метиловий спирт, що здатен розкладатися на досить токсичні для центральної нервової системи мурашину кислоту та формальдегід [2].

Отже, використання засобів побутової хімії обов'язково має відповідати вимогам затвердженого державою технічного регламенту, що сприятиме захисту життя та здоров'я людини й інших живих організмів, національної безпеки, охорони довкілля та природних ресурсів.

1. Атаманчук П. С., Мендерецький В. В., Панчук О. П. Чорна О. Г. Безпека життєдіяльності. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 276 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Chorna_OH/Bezpeka_zhyttiediialnosti.pdf
2. Ярошевська В.М. Безпека життєдіяльності: Підручник. Київ: ВД «Професіонал», 2004. 560 с.